

Regionaal Archief Rivierenland

Jaarverslag 2015

Digitaal!

Digitaal! Dat is het sleutelwoord van het Beleidsplan 2015-2018 dat in het verslagjaar is vastgesteld. De samenleving, de overheid en de archieven bevinden zich in roerige tijden. De informatiemaatschappij stelt steeds hogere eisen aan de beschikbaarheid van (digitale)informatie met een steeds snellere innovatie tempo. Dat op zijn beurt heeft onmiskenbare invloed op alle functies binnen ons archief werk.

Alle verregaande digitale veranderingen of niet, één zaak blijft onveranderd: onze prioriteit om een klantvriendelijke dienstverlening aan alle gebruikers van de archieven te leveren. Welke gebruikers? Een aanvraag om dossierinzage door de ambtenaren van één van de aangesloten gemeenten, een onderzoeksvraag van een particulier die zijn huis aan het verbouwen is en een bouwtekening nodig heeft, een instelling die hulp nodig heeft in het op orde brengen van hun eigen archief alvorens het aan het RAR te schenken, of eenschool die graag de kinderen de ervaring van eigen erfgoed mee wilt geven. Voor al deze vragen (en meer) kunt u bij ons terecht en ook steeds vaker op een digitale wijze. Zodat het gebruik en behoud van de archieven elkaar niet in de weg staan maar elkaar juist versterken.

Hoe doen we dat?

In onderstaand jaarverslag ziet u hoe het begrip Digitaal in 2015 zijn invulling heeft gekregen. U kunt hierin lezen wat er afgelopen jaar zoal gedigitaliseerd is, op welke wijze de educatie een digitale slag heeft gemaakt en welke stappen binnen advies en toezicht zijn ondernomen om zowel het RAR als de aangesloten gemeenten op digitale duurzaamheid voor te bereiden. U kunt ook lezen wat het digitaler werken betekent in relatie tot het werk met en van vrijwilligers en de dagelijkse klantvriendelijke dienstverlening. Dit alles doen we nog steeds vanuit onze basishouding: betrouwbaar, betrokken, bekwaam.

Veel lees plezier!

Ella Kok-Majewska

Directeur/streekarchivaris
Regionaal Archief Rivierenland

Het RAR in getallen:

- 4,1 miljoen beschrijving zijn via de website beschikbaar
- ruim 200.000 krantenpagina's zijn digitaal opvraagbaar
- een bijzondere collectie van 3.036 borduurpatronen is gedigitaliseerd
- het dodenboek uit 1303 van de St. Maartenskerk uit Zaltbommel is het oudste archiefstuk
- de Beeldbank bevat meer dan 60.000 afbeeldingen
- 1.600.000 records zijn opgenomen in de genealogische database
- Circa 26 terabyte aan digitale bestanden

Digitaliseren

Bij digitaliseren komen heel wat werkzaamheden van de archieven bij elkaar. Als eerste moet een adequate beschrijving gemaakt worden. De materiele staat van de archieven moet beoordeeld en waar nodig aangepakt worden. Vervolgens moet het hele bestand scanklaar gemaakt worden, met de juiste scan- en bestandsnaam instructies. De archieven kunnen dan, intern of extern, gedigitaliseerd worden. Als dat klaar is kan, na de controle op kwaliteit en volledigheid, begonnen worden met het koppelen van de afbeeldingen aan de beschrijvingen in het archiefbeheersysteem, zodat ze via de website of op de computer in de studiezaal voor iedereen doorzoekbaar zijn.

Diverse bestanden hebben in het verslagjaar deze route (al dan niet volledig) doorlopen. Bij de lancering van de website is een groot aantal bestanden beschikbaar gekomen: charters Oud Archief Buren, banden Kroniek van Ammerzoden door E.A. van Geffen, oorlogscorrespondentie burgemeester Buissink van Zaltbommel, topografisch-historische atlas (kaarten, tekeningen, prenten), volledige archief Elisabeth Weeshuis te Culemborg, notulen en jaarrekeningen archief Weeshuis Buren.

Een aantal bestanden zijn voorbereid en gedigitaliseerd en worden in 2016 gekoppeld aan de beschrijvingen in het archiefbeheersysteem: de nog niet gedigitaliseerde kerkelijke doop-, trouw-, begraaf- en lidmatenregisters van de (voormalige) gemeenten Tiel, Buren Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen en Neder-Betuwe; de notulen van de (voormalige) gemeenten Maasdriel, Neerijnen en Geldermalsen vanaf 1811; de bouwvergunningen van de gemeente Zaltbommel over de periode 1902 – 1960 en de hinderwetvergunningen

over de periode 1876 – 1928 en vele bestanden die voor de beeldbank gedigitaliseerd zijn. Er is een begin gemaakt met de digitalisering van oude regionaal-historische drukken uit de bibliotheek. Er is ook een begin gemaakt met de verdere digitalisering van de affiche collectie. Wegens auteursrechtelijke beperking zal deze collectie straks alleen op de computers van de studiezaal in te zien zijn.

Behalve afbeeldingen en scans worden ook heel veel gegevens gedigitaliseerd. Een uitstekend voorbeeld is het crowdsourcing project Vele Handen voor het indexeren van onze bevolkingsregisters. Naar schatting zal het project in het eerste kwartaal 2016 met circa 1 miljoen namen afgerond worden dankzij duizenden uren van meer dan 250 vrijwilligers, die door moderne technologie het werk vanuit hun huis konden verrichten.

Maar ook het ontsluiten van de archieven heeft de nodige tijd in beslag genomen in het verslagjaar. Om een paar voorbeelden te noemen: de inventarisatie van het Archief van gemeente Lienden 1811-1928; het Archief van gemeente Culemborg 1813-1945; het Archief van het Polderdistrict Tielerwaard 1939-1982; de archieven van diverse dorpspolders (Drumpt, Enspijk, Est, Geldermalsen) en nog meer archieven en aanvullingen op diverse archieven en collecties. Er is in 2015 in totaal ca. 280 meter archief geïnventariseerd. Op het moment van het schrijven van dit jaarverslag waren in totaal meer dan 4 miljoen beschrijvingen te vinden in ons archiefbeheersysteem op de website. Uitstekend voor het stimuleren van het gebruik van de archieven voor de in de geschiedenis van onze Rivierenlandse gemeenten geïnteresseerde onderzoeker.

ZENNEWIJEN. Roode Molen.

Digitale duurzaamheid

Digitaliteit drukt steeds meer zijn stempel op de noodzaak tot herziening van zowel inspectie, acquisitie, advisering als de interne RAR-informatiesituatie. De steeds sneller veranderende overheid met meer samenwerkingsverbanden en daarmee anders georganiseerde beleids- en uitvoeringstaken stellen ook andere eisen aan de advies en toetsing functies van de gemeentearchivaris en de archiefinspecteurs. In het verslagjaar is daar invulling aan gegeven door met de betrokkenen naast het 'gewone' werk dat verricht diende te worden ook in gesprek te gaan over de wensen en de mogelijkheden in de toekomst. Er zijn themadagen en een cursus TMLO georganiseerd, hulp geboden bij invullen van wettelijk verplichte enquêtes over de kwaliteit van de informatiehuishouding en prestatie indicatoren benoemd en gesprekken gevoerd over metadatering als voorbereiding voor de digitale duurzaamheid. In 2016 worden hopelijk deze punten op strategisch niveau bij de gemeenten opgepakt door het o.a. instellen van SIO (strategisch informatie overleg).

Digitale dienstverlening

Uiteraard vergeten we onze bezoekers in de studiezaal niet. Het aantal bezoekers dat in de studiezaal kwam om, interessant archiefonderzoek te doen, is ondanks de landelijk dalende trend, bij het RAR met bijna 6 % gestegen. Ze komen steeds beter voorbereid naar de studiezaal, mede dankzij de beschikbare digitale gegevens en diensten die we bieden. We hebben de 2000ste unieke bezoeker van onze studiezaal verwelkomt. Het is echter de digitale klant die steeds meer onze aandacht vraagt.

Om deze groep goed te kunnen bedienen is een grote stap voorwaarts gemaakt. Op 1 juli is de [nieuwe website](#) in gebruik genomen. Een digitale ingang tot de collectie van het RAR die tot dan toe, na de aansluiting van Streekarchief Bommelerwaard, nog uit twee websites en twee zoekomgevingen bestond.

Van alle steden, dorpen en kernen is een aparte pagina beschikbaar met de meest essentiële historische gegevens. Er is een generiek overzicht van alle beschikbare genealogische bronnen en een overzicht van beschikbare bouwvergunningen die zich bij het RAR bevinden. Deze is nog niet volledig en zal het komende jaar verder uitgebreid worden.

Door de laagdrempeligheid van onze beeldbank wordt er meer gebruik gemaakt van onze archieven en collecties. Een bijzondere collectie oude borduurpatronen wordt bijvoorbeeld tot en met Rusland veelvuldig online bekeken!

Aan het eind van 2015 is het RAR begonnen met het introduceren van MijnStudiezaal. Via MijnStudiezaal kunnen geregistreerde gebruikers van MaisFlexis direct vragen stellen betreffende hun onderzoek.

Het veelzijdige van dit Q&A systeem is dat het niet alleen vragen zijn die betrekking hebben op de collectie van het RAR maar ook van andere archiefinstellingen in Nederland die gebruik maken van MaisFlexis. Het RAR is samen met het Gelders Archief de eerste gebruiker van dit systeem en in 2016 zullen andere archiefdiensten volgen. Een mooi voorbeeld van een brede sectorale samenwerking en de reacties van de gebruikers over deze manier van digitale dienstverlening zijn heel positief. Bovendien is dat een antwoord op de behoefte die uit de Kwaliteitsmonitor dienstverlening archieven 2015, naar voren komt.

“Toegepast” erfgoed

Door steeds betere (digitale)toegang tot onze archieven en collecties, realiseren we ons terdege wat een enorme schat aan informatie en belevenis schuil gaat achter de brandwerende deuren van onze depots. Dat beseft willen we aan zo veel mogelijk mensen overbrengen. Dat betekent dat we steeds op zoek zijn naar de beste vormen om de diverse groepen te bereiken. Het educatief project [Reizen in de Tijd](#) is in 2015 na een digitaliseringslag en aanzienlijke uitbreiding in onderwerpen weer in gebruik genomen. Het streven is om aan het eind van 2016 ca. 8000 leerlingen in het Rivierengebied kennis te laten maken met lokaal erfgoed.

Er werd weer een cursus oud-schrift voor volwassenen gegeven. Het was wederom volgeboekt met enthousiaste onderzoekers, die voor een deel de opgedane kennis in praktijk hebben gebracht als vrijwilligers voor het RAR.

Er werden intern en extern verschillende tentoonstellingen georganiseerd of er is aan mee gewerkt.

Door middel van deze exposities werd aansluiting gezocht met actuele thema's: bijvoorbeeld 20 jaar na de evacuatie 1995, 75 jaar na uitbreken van WOII, 1200 jaar Hedel (met een bereik van 1200 bezoekers en 500 kinderen), het festival Gemaakt in Gelderland en de ontwikkeling van de Westluidense Poort. Bij meerdere van de exposities werd binnen en buiten de culturele sector naar verbindingen en samenwerking gezocht.

We organiseerden en droegen bij aan lezingen en presentatie en we ontvingen vele groepen in ons mooie archief. We hebben bijvoorbeeld meegewerkt aan de afsluiting van de Zomerschool voor senioren en aan het plaatsen van de Tielse kermiskoek op de Nationale Inventaris voor Immaterieel erfgoedgoed. Er werden meerdere TV opnamen gemaakt voor lokale, regionale en landelijke programma's en het beeldmateriaal werd veelvuldig gebruikt bij publicaties en voor de decoraties in openbare ruimten en bedrijfsomgeving.

Het RAR staat voor dynamisch en zichtbaar erfgoed!

Jaarcijfers

	2014	2015
Zoekacties via archieven.nl	535.138*	1.984.214
Aanvragen voor inzage archiefstukken	8.608	7.286
Fysieke bezoeken	971	1.028
Bezoekers evenementen	3.146	3.267
Aantal bezochte website pagina's	4.958.404	2.972.956*
Leerlingenbereik:		
<i>Fysiek</i>	256 leerlingen	297 leerlingen
<i>Lesmateriaal</i>	120 groepen	77 groepen
Ontsluiting archieven in meters	ca. 300 meter	ca. 280 meter
Objecten beschreven in bibliotheek en documentatie	ca. 1.835	ca. 2.000
Objecten ontsloten in THA	ca. 7.782	ca. 2.500
Omvang archieven (per 31/12)**	12.695 meter	12.682 meter
Aantal medewerkers in dienst (per 31/12)	23	23
Aantal fte (per 31/12)	18,50	18,50
Aantal vrijwilligers	30/189 "op afstand"	24/256 "op afstand"

* wegens toepassing van een andere software zijn deze statistiek lager

** door o.a. ontdebellen en anders verpakken is dit aantal licht afgenomen

@RARivierenland in 2015

Een greep uit de twitterfeed van het RAR van afgelopen jaar.

Januari

🐦 Annemieke Traag @AnnemiekeTraag
Onder indruk van verrassende cultuur-en erfgoed-projecten in #Rivierenland: Reizen in de tijd, Rivierenland toont en 1 site Rivierenland.nl

Februari

🐦 MarcelMelissenVVD @melissenVVD
Open dag @RARivierenland is leuk en zeer interessant. pic.twitter.com/QVd9AmR5QQ

🐦 RARivierenland @RARivierenland
Leerlingen van de BSA presenteren hun onderzoekjes aan ouders in het @RARivierenland. pic.twitter.com/Zcu4U3WZvR

April

🐦 Ella Kok-Majewska @KokMajewska
Net aan 115 winkeliers uitleg gegeven over wat @RARivierenland is en wat we voor en met elkaar kunnen doen pic.twitter.com/nHOCdDG9Dp

🐦 DEREearchiefsystemen @deree_groningen
#anl Transcriberen: verslavend puzzelplezier, citaat Anne-Marie Heevel en Karel vd Berg vrijwilligers @RARivierenland

🐦 VeleHanden @VeleHanden
Waardenburg als achtste gemeente klaar in het @VeleHanden project @RARivierenland
Geretweet door @RARivierenland

Mei

🐦 DEREearchiefsystemen @deree_groningen
@RARivierenland 21 m. archief van het Elisabeth
Weeshuis gerestaureerd en gedigitaliseerd. Het gaat
om 75.000 scans!

Juli

🐦 RARivierenland @RARivierenland
Het is nog geen winter maar het smaakt nu ook lek-
ker! Bekijk ons kookblog Dekselde meiden recept
Balkenbrij iturl.nl/snneS7I

September

🐦 gemeente Tiel @gemTiel
Super! 'Reizen in de tijd' van @Flipjemuseum en
partners genomineerd voor museumeducatieprijs
2015

Oktober

🐦 RARivierenland @RARivierenland
RT @riddersvangelre: Maandag in de Ridders van
Gelre: #twitter in z'n oudste vorm in #Tiel [pic.twitter-](https://pic.twitter.com/aeJcaCLU1z)
[ter.com/aeJcaCLU1z](https://pic.twitter.com/aeJcaCLU1z)

November

🐦 RARivierenland @RARivierenland
Record is nu al gebroken met 6684 ingev. persoons-
namen (stand 16:00 u) in @VeleHanden! Alle invoer-
ders bedankt! pic.twitter.com/67LH38rRVc

December

🐦 RARivierenland @RARivierenland
Expositie 'FEEST!' wordt nu feestelijk geopend!
Resultaat van mooie samenwerking met kunste-
naarsver. Werkplek pic.twitter.com/EaaRrhZuCl

Bezoekadres:

J.S. de Jongplein 3
4001 WG Tiel

Telefoon: 0344 61 22 30

E-mail: info@regionaalarchiefrivierenland.nl
Website: www.regionaalarchiefrivierenland.nl

🐦 : RARivierenland

Colofon

Tekst: RAR
Beeldmateriaal: collectie RAR
Realisatie: emjee | grafische vormgeving